

Hangplek en natuur horen ook bij elkaar

Jongeren

Het 'oubollige' imago van de natuur- en milieubeweging is funest voor haar aantrekkingskracht op jongeren. Maar voor hen is de natuur wel degelijk belangrijk.

door Annick de Witt

Hoe te leven met de natuur? De grootste milieustudie ooit, de recente Millennium Ecosystem Assessment, maakt het belang van deze vraag pijnlijk duidelijk. De door de mens veroorzaakte schade aan de natuur is ongeëvenaard in de geschiedenis. En steeds vaker onomkeerbaar.

Dit is een loden last op de schouders van de jongere en toekomstige generaties. Voor de natuur- en milieubeweging gloort hier een nieuwe toekomst, mits zij kan inspelen op de waardering van jongeren voor na-

In het denken over natuur moet de menselijke natuur ook een plek hebben

tuur voor de eigen levenskwaliteit.

Een snel veranderende maatschappelijke en sociaal-economische context – denk aan globalisering – noodzaakt een cultuuromslag. Deze vernieuwing is bij uitstek het terrein van de jongere generaties. Hun onbevangenheid zorgt dat zij vaak voorop lopen met nieuwe ideeën en ontwikkelingen. Ze belichamen een enorm scala aan mogelijkheden voor de natuur- en milieubeweging.

Onderzoek door de Universiteit van Nijmegen laat echter zien dat de natuur- en milieubeweging jongeren nauwelijks nog weet te interesseren. Ze heeft een afnemende en vergrijzende achterban en een negatief imago. Ze worden geassocieerd met 'geitenwollen sokken', beperkingen en een opgelegde moraal.

Binnen de natuur- en milieubeweging wordt altijd geroepen 'dat de mens onderdeel van de natuur is'. Natuur wordt gereduceerd tot een extern, ecologisch fenomeen – tot iets wat buiten ons is, waar we op

zondagen gaan wandelen – en onbedoeld wordt daarmee de dualiteit en afstand tussen mens en natuur bestendig. Voor jongeren is deze 'oubollige' houding funest. Zij zijn immers dol op hedendaagse ontwikkelingen; zij hebben een neus voor nieuw en fris en prikken achterhaalde opvattingen genadeloos door.

Velen beschouwen auto en afstandsbediening, magnetron en mobiltje als de fysieke manifestaties van onze collectieve vervreemding van natuur. Maar wie met andere ogen kijkt, ziet dat we hen ook kunnen beschouwen als uitingen van onze uniek menselijke natuur, met haar eindeloze mogelijkheden voor innovatie en intelligentie, expansie en ontwikkeling. In het denken over natuur dient de 'menselijke natuur' dan ook een plek te krijgen.

In mijn werk voor stichting wAarde merk ik dat jongeren intuïtief een doorgaans zeer integrale visie op mens en natuur tonen. Binnen ons project Hangplekken worden jongeren uitgedaagd hun eigen noties van 'natuur' en 'stad' te onderzoeken en plekken te ontwerpen die op artistieke wijze natuur in de stad verweven. Jongeren omhelzen gulzig de mogelijkheden en vibraties van het moderne, stedelijke leven én kennen belang en waarde toe aan natuur, die zij associëren met schoonheid, ontspanning en gezondheid en die mag bij de vormgeving van de ideale 'relaxplek' dus zeker niet ontbreken.

Zonder de jeugd is er geen toekomst. Niet voor de natuur- en milieubeweging, omdat innovatie en het initiëren van culturele vernieuwing essentieel is in haar palet van strategieën. Maar veel erger nog, zonder de jeugd is er ook geen toekomst voor natuur en milieu, en dus het leven. Om aansluiting te vinden bij de leefwereld van jongeren moet natuur verbonden worden met leven en beleven, met zintuiglijkheid en bezinning, met genieten en groeien. In plaats van mensen aan te spreken op die heel specifieke liefde voor ecologie moeten mensen aangesproken worden op, wat ik zou willen noemen, liefde voor het leven.

Annick de Witt is junior onderzoeker en projectleider bij stichting wAarde. Het artikel is een samenvatting van de toespraak die zij gisteren hield in het kader van de Victor Westhoff lezing van het Nijmeegse Universitair Centrum voor Milieuwetenschappen en Duurzame Ontwikkeling.

Hangjongeren in Almere met een jeugdhonk midden in de natuur.

FOTO JÖRGEN CARIS, TROUW